

Feynman zárszava

Két éven át beszéltem Önöknek, most abbahagyom. Bizonyos szempontból elnézésüket kell kérnem, másképp közelítve viszont egyáltalán nem. Bízom abban, sőt tudom, hogy két vagy három tucatnyian nagy lelkesedéssel követték az elhangzottakat és értékesnek tartják az itt töltött időt. Ám azzal is tisztában vagyok, hogy „a tanítás hatékonysága igen kicsi, leszámítva azokat a szerencsés körülményeket, amikor gyakorlatilag nincs is rá szükség”. A két-három tucatba tartozóknak, akik mindent értettek, azt mondanám, hogy az én szerepem csak annyi volt, hogy megmutattam a dolgokat. A többiektől, akikkel meggyűlöltetem a témát, bocsánatot kérek. Be kell vallanom, hogy soha korábban nem tanítottam elemi (alapfokú) fizikát, sajnálom. Remélem, hogy nem zavartam meg annyira Önöket, hogy hátat fordítsanak ennek a nagyszerű ügynek. Bízom abban, hogy valaki más olyan utat választ a tanításban, ami nem bizonyul Önök számára sem emészthetetlennek. Egy nap aztán úgy találják, hogy ez a dolog nem is olyan szörnyű, mint amilyennek látszik.

Végül még elmondanám, hogy előadásaimmal nem kívántam felkészíteni a hallgatóságot semmiféle vizsgára, még ipari alkalmazásra vagy katonai szolgálatra sem! Egyetlen célom az volt, hogy értékeljek ezt a gyönyörű világot és azt, ahogy a fizikusok gondolkodnak róla. Azt hiszem, hogy mindez a modern idők igazi kultúrájának része. (Biztos vannak professzorok, akik tagadják ezt, ám egyáltalán nincs igazuk.)

Megtörténhet, hogy némelyek ezt a kultúrát nemcsak értékelni lesznek képesek, de csatlakoznak is ahhoz a legnagyobb kalandhoz, amelybe az emberi elme valaha is belefogott.